

การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ต้นแบบผลิตภัณฑ์แปรรูปจากตาลโตนดขององค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม
อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก
นิรัช สุตสังข์^{1*} และ ชโรธรณ์ ทิพย์อุปถัมภ์²

The Development of Packaging model Utilizing Palm's Sugar Placement of Tangam
Subdistrict Administrative Organization in Amphor Watbot of Phitsanulok Province
Nirat Soodsang^{1*} and Charothorn Tipuppathum²

^{1,2}อาจารย์ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

^{1,2}Lecturer, Faculty of Architecture, Naresuan University, Phitsanulok

*Corresponding author E-mail address: dnirat@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบรรจุภัณฑ์ต้นแบบผลิตภัณฑ์แปรรูปจากตาลโตนดขององค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลกและเพื่อทดสอบความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ต้นแบบผลิตภัณฑ์แปรรูปจากตาลโตนดของกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ได้แก่ ผู้บริโภคและนักท่องเที่ยวที่มาเลือกซื้อสินค้าในร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปจากตาลโตนด จำนวน 110 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ ผู้ผลิตและจำหน่ายกลุ่มแปรรูปจากตาลโตนดขององค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์

ผลการวิจัยสรุปว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบกลุ่มตัวอย่างว่ามีความพึงพอใจในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

คำสำคัญ : การพัฒนาบรรจุภัณฑ์,ตาลโตนด

ABSTRACT

The purpose of this study was the development of packaging model utilizing palm's sugar placement of Tangam Subdistrict administrative organization in Amphor Watbot of Phitsanulok province, to study the customer's satisfaction in the developed packaging.

The samples of this study were 110 customers or tourists who visited and bought the development of packaging model utilizing palm's sugar placement of Tangam Subdistrict administrative organization in Amphor Watbot of Phitsanulok Province in particular one day . The data were collected through on the questionnaire on manufacturer/seller and customer's satisfaction. The questionnaire was designed by the specialist academics, to covers all the basic necessities that would effect the consumer's satisfaction on the design of the package

The study can be the target groups were high satisfaction at 0.05 significant levels and satisfy the package design at high level in every ways.

Key Word : Package Development, palm's suga

บทนำ

เนื่องด้วยผลิตภัณฑ์แปรรูปจากตาลโตนดขององค์การบริหารส่วนตำบลท่างามอำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย และสามารถนำเป็นของฝากได้ตามโอกาสต่างๆ แต่ปัญหาที่พบอย่างชัดเจนของตัวผลิตภัณฑ์นั้นคือเรื่องบรรจุภัณฑ์ที่ขาดมาตรฐาน ทั้งเรื่องการขนส่ง การเก็บรักษา ฉลากสินค้า และรวมถึงเรื่องการออกแบบที่สร้างความโดดเด่นให้กับผลิตภัณฑ์ ดังนั้นจึงต้องมีการปรับภาพลักษณ์ใหม่ให้ตัวผลิตภัณฑ์

ปัจจุบันบรรจุภัณฑ์ถูกให้ความสนใจเป็นวงกว้าง ทั้งภาครัฐและเอกชนเพราะบรรจุภัณฑ์นั้นเป็นส่วนเสริมที่สำคัญทางการตลาดทำให้ระบบเศรษฐกิจมีการเจริญเติบโตไปในทิศทางที่ดีขึ้น รวมทั้งบรรจุภัณฑ์ที่ดีต้องช่วยให้ผู้บริโภคตัดสินใจในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์นั้นๆ ได้ง่ายขึ้น และในปัจจุบันนอกจากบรรจุภัณฑ์ที่ถูกสร้างสรรค์ออกมาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคทางด้านความสวยงาม และประโยชน์ใช้สอยแล้ว กลยุทธ์ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่เป็นการส่งเสริมการขายนั้น คือการออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม เพราะนอกจากเป็นกลยุทธ์ที่ส่งเสริมการตลาดแล้วยังเป็นเป็นแนวปฏิบัติที่สำคัญที่ทำให้ประหยัดต้นทุนและประหยัดทรัพยากรธรรมชาติอีกด้วย ดังนั้นการออกแบบบรรจุภัณฑ์ในปัจจุบันนี้ควรจะต้องคำนึงถึงการลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นในการผลิต และการเลือกใช้วัสดุที่ย่อยสลายได้ตามธรรมชาติด้วย

กระแสสิ่งแวดล้อมนิยม(Environmentalism) ได้กำเนิดขึ้นพร้อมกับสภาวะทางสังคมที่กระตุ้นให้ผู้บริโภคหันมาให้ความสำคัญกับการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้นทำให้เกิดกลุ่มผู้บริโภคกลุ่มใหม่ที่เรียกว่า “ผู้บริโภคสีเขียว”(Green Consumer) ซึ่งมีพฤติกรรมและค่านิยมการบริโภคที่ใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น (ศิริรัตน์ ศิริพรวิศาล, 2551) ดังนั้นกลุ่มผู้ผลิตจึงตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคเหล่านี้ โดยออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมที่ เป็นการลดบรรจุภัณฑ์จากแหล่งกำเนิดและลดปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการกำจัดทิ้งบรรจุภัณฑ์เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมโดยมีการออกแบบที่ใช้กลยุทธ์ดังต่อไปนี้ คือ สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำ สามารถนำกลับมาผลิตใหม่ด้วยกระบวนการรีไซเคิล (กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2548) ดังนั้น นักออกแบบบรรจุภัณฑ์ควรมีการปลูกจิตสำนึกและใส่ใจเรื่องของการออกแบบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้มากยิ่งขึ้น

การตลาดในโลกธุรกิจวันนี้มีรายละเอียดและขั้นตอนต่างๆ มากมายที่ต้องคำนึงถึงเริ่มด้วยการศึกษาวิเคราะห์ความต้องการหรือความจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายแล้วจึงพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพตามความต้องการนั้น กำหนดรูปแบบของสินค้า ราคา การจัดจำหน่าย การสื่อสารทางการตลาด และการส่งเสริมการขาย(ชัยรัตน์ อัครวางกูร . 2550 : 90) ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากตาลโตนดขององค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลกเป็นผลิตภัณฑ์หนึ่งี่สร้างเสริมรายได้ให้แก่คนในชุมชนเป็นอย่างมากซึ่งนอกเหนือจากการประกอบอาชีพหลักชาวบ้านยังนำตาลซึ่งหาได้ในท้องถิ่น และสามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆได้อย่างมากมาย อาทิ เช่น น้ำตาลปึก น้ำตาลสด ลอนตาลสด ลอนตาลเชื่อม และนอกจากนี้ยังมีการคิดสูตรใหม่ๆ ซึ่งนำน้ำตาลที่ได้จากผลตาล ไปเป็นส่วนประกอบหลักของอาหารหวานประเภทอื่นๆ เป็นต้น ทำให้เกิดรายได้เสริมของคนในชุมชนกลับกลายเป็นรายได้หลัก จึงทำให้ระบบเศรษฐกิจในชุมชนเกิดการหมุนเวียน และชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1 เพื่อออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ต้นแบบผลิตภัณฑ์แปรรูปจากตาลโตนดขององค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก ให้ได้บรรจุภัณฑ์อย่างน้อย 5 ประเภท

3. เพื่อทดสอบความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ต้นแบบผลิตภัณฑ์แปรรูปจากตาลโตนดขององค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ต้นแบบผลิตภัณฑ์แปรรูปจากตาลโตนดขององค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินงานวิจัยของแต่ละขั้นตอนคือ การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ลูกค้าและนักท่องเที่ยวที่มามีเลือกซื้อสินค้า ในจุดจำหน่ายของฝากในชุมชน จำนวน 150 คนต่อ 1 วัน ที่สนใจเข้ามาเลือกซื้อสินค้าในชุมชน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ลูกค้าและนักท่องเที่ยวที่มาเลือกซื้อสินค้า ในจุดจำหน่ายของฝาก อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 110 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มโดยบังเอิญ (Accidental Sampling) ค่าความคลาดเคลื่อน 5 เปอร์เซ็นต์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การกำหนดลักษณะเครื่องมือ ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งตามขั้นตอนการศึกษาวิจัยดังนี้

2.1.1 แบบสัมภาษณ์

โดยใช้รูปแบบการสัมภาษณ์แบบกำหนดรูปแบบ (Formal Interview) คือมีการกำหนดโครงสร้างของคำถามไว้ โดยแบบประเมินแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

ตอนที่ 2 แบบประเมินผลงานการออกแบบบรรจุภัณฑ์

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

2.1.2 แบบสอบถามเพื่อศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย

เพื่อใช้ศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย ที่มีต่อบรรจุภัณฑ์โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคำถามแบบตรวจสอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ชนิดที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ เพื่อนำไปประเมินความพึงพอใจ

3. การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ดังนี้

การสร้างแนวคิดในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ต้นแบบผลิตภัณฑ์แปรรูปจากตาลโตนดขององค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก แนวคิดในการออกแบบได้จากการสัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์และสรุปผลให้สอดคล้องตรงกับความต้องการของกลุ่มผู้ผลิตเพื่อใช้ในการกำหนดแนวคิดในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ การพัฒนางานออกแบบบรรจุภัณฑ์จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ของกลุ่มผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อใช้ประเมินผลงานการออกแบบบรรจุภัณฑ์ สรุปผลและออกแบบปรับปรุงให้เหลือ 5 รูปแบบการพัฒนาผลงานออกแบบขั้นสุดท้ายและสร้างหุ่นจำลองบรรจุภัณฑ์จากการพิจารณาผลงานการออกแบบบรรจุภัณฑ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิ นำไปพัฒนาปรับปรุงในขั้นสุดท้ายสร้างหุ่นจำลองบรรจุภัณฑ์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ การศึกษาความคิดเห็นนำผลงานที่ผ่านการพัฒนาขั้นสุดท้ายพร้อมกับหุ่นจำลองบรรจุภัณฑ์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อผลงานการออกแบบบรรจุภัณฑ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การศึกษาข้อมูลภาคปฐมภูมิ โดยการสัมภาษณ์การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ต้นแบบผลิตภัณฑ์แปรรูปจากตาลโตนดขององค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก และความต้องการเบื้องต้นจากหัวหน้ากลุ่ม และสมาชิก

4.2 การศึกษาข้อมูลภาคทุติยภูมิเป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบรรจุภัณฑ์ การผลิตและการออกแบบบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น

4.3 การประเมินผลงานการออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงในขั้นสุดท้าย แล้วสร้างหุ่นจำลองบรรจุภัณฑ์เพื่อทดสอบความพึงพอใจของกลุ่มผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ของกลุ่ม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ต้นแบบผลิตภัณฑ์แปรรูปจากตาลโตนดขององค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก ใช้สถิติและการแปรผลข้อมูลโดยแบ่งขั้นตอนการศึกษาวิจัยดังนี้

5.1 การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์

ศึกษาข้อมูลบรรจุภัณฑ์จากการสัมภาษณ์หัวหน้ากลุ่ม ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย เพื่อใช้ในการกำหนดขนาดและปริมาตรของบรรจุภัณฑ์ เพื่อเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสม สามารถใช้ซ้ำ หรือย่อยสลายได้ในธรรมชาติ สรุปและแปรผลโดยวิธีการบรรยายและนำไปใช้ในขั้นตอนการออกแบบบรรจุภัณฑ์ต่อไป

5.2 ขั้นตอนการออกแบบบรรจุภัณฑ์

นำข้อมูลที่ได้จากข้อมูลเบื้องต้นทำการออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ สรุปได้ว่ามีตราสินค้า ประกอบด้วยผลออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ของกลุ่มแปรรูปจากตาลโตนดขององค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลกให้ได้บรรจุภัณฑ์อย่างน้อย 5 ประเภท

5.3 ขั้นตอนการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

การใช้แบบสอบถามประกอบหุ่นจำลอง สอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลงานการออกแบบบรรจุภัณฑ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ สรุปและแปลผลโดยการบรรยาย กำหนดคะแนนคำตอบแบบประเมินค่าเป็นคะแนนดังนี้ 5 หมายถึง มากที่สุด 4 หมายถึง มาก 3 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง น้อย 1 หมายถึง น้อยที่สุด โดยแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้โดยแบ่งเกณฑ์ ดังนี้

4.21 – 5.00	หมายถึงมากที่สุด
3.41 – 4.20	หมายถึงมาก
2.61 – 3.40	หมายถึงปานกลาง
1.81 – 2.60	หมายถึงน้อย
1.00 – 1.80	หมายถึงน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้สถิติดังต่อไปนี้ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) การทดสอบสมมุติฐานการวิจัยใช้ t-test แบบ One Sample Test

ผลการวิจัย

1. ผลออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ของกลุ่มแปรรูปจากตาลโตนดขององค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม อำเภอโศก จังหวัดพิษณุโลกให้ได้รับบรรจุภัณฑ์อย่างน้อย 5 ประเภท ดังรายละเอียดต่อไปนี้ น้ำตาลสด จำนวน 1รูปแบบ น้ำตาลปึกอัดก้อน จำนวน 3 รูปแบบ ลอนตาลสด จำนวน 1 รูปแบบ จาวตาลเชื่อม จำนวน 1 รูปแบบ ขนมมะพร้าวแก้วผสมน้ำตาลปึก จำนวน 1รูปแบบ รวมจำนวน 8 รูปแบบ

แนวคิดทางการออกแบบ

1. ด้านตราสินค้า : แรงบันดาลใจในการออกแบบได้รับมาจากการกวนน้ำตาลปึกคู่มือการเคลื่อนไหว และอิสระพร้อมความอ่อนโยนเป็นธรรมชาติของลายเส้น รูปทรงของวงกลมสะท้อนความเป็นองค์กรที่เข้มแข็ง กลมเกลียว สอดคล้องกับตัวอักษรที่เลือกใช้ และสีที่ถูกนำเสนอด้วยสีน้ำตาลบ่งบอกถึงความเป็นพื้นถิ่นมีที่มาที่ไป

2. ด้านกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ : แรงบันดาลใจในการออกแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์คือ ความเข้มข้นของกลิ่นของน้ำตาลโตนดที่ถูกนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เพื่อออกสู่ท้องตลาด

3. ด้านโครงสร้าง และวัสดุ : โครงสร้างของบรรจุภัณฑ์มีความแข็งแรงและการใช้งานที่ไม่ยุ่งยาก เพื่อเหมาะกับการใช้งานเป็นบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมทางด้านต้นทุน และกำลังการผลิต ส่วนวัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์บรรจุภัณฑ์นั้นเป็นการเลือกใช้วัสดุที่สามารถย่อยสลายได้ตามธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ เช่น บรรจุภัณฑ์จากขานอ้อย และพลาสติกที่ผลิตจากเมล็ดข้าวโพด หรือแม้กระทั่งกระดาษที่สามารถนำกลับไปรีไซเคิลได้อีก

ภาพที่ 1 แสดงรูปแบบของโลโก้และการวิเคราะห์ Mood and Tone ของการออกแบบบรรจุภัณฑ์

ภาพที่ 2 การวิเคราะห์ Mood and Tone ของการออกแบบบรรจุภัณฑ์

ตราสินค้า (Brand Name) ออกแบบจากลักษณะเด่นของคุณสมบัติของน้ำตาลโตนดที่มีความหนืดและเหนียวข้นเมื่อวางน้ำตาลโตนดใส่ภาชนะบรรจุที่มีก้นเป็นทรงกลม และเมื่อยกภาชนะบรรจุขึ้นจะเกิดร่องลอยของน้ำตาลโตนดที่เหลืออยู่เป็นทรงกลม ดูแล้วมีความอิสระ เคลื่อนไหว และดูเป็นมิตร ดังภาพที่ 1

การกำหนดการออกแบบเริ่มจากการวิเคราะห์ Mood & Tone เพื่อแสดงสิ่งๆที่ออกแบบในจินตภาพที่เป็นนามธรรมออกมาเป็นงานรูปธรรมผ่านด้วยองค์ประกอบของงานกราฟิกทางด้านจุด เส้น ระบาย สี และตัวอักษร พร้อมกับการกำหนดลักษณะโครงสร้างและวัสดุที่เกิดจากแนวคิดของความเป็นธรรมชาติ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 3 ขนาดของฉลากติดขวดน้ำตาลสด

ภาพที่ 6 บรรจุภัณฑ์น้ำตาลสด ประกอบด้วยขวดแก้ว ฟาอลูมิเนียมสีทอง และฉลากสติ๊กเกอร์

ภาพที่ 7 บรรจุภัณฑ์กล่องน้ำตาลปึกชนิดก้อนสี่เหลี่ยมทำด้วยกระดาษคราฟท์สีน้ำตาลทอง

ภาพที่ 8 บรรจุภัณฑ์น้ำตาลปึกชนิดพร้อมใช้สามารถอุ่นด้วยไมโครเวฟและใช้เป็นส่วนประกอบในการทำอาหารคาวหวาน
บรรจุภัณฑ์ประกอบด้วยฉลากกระดาษกราฟที่สีทองและบรรจุภัณฑ์จากชานอ้อย

ภาพที่ 9 บรรจุภัณฑ์ลอนตาลสด ประกอบด้วยฉลากกระดาษกราฟที่สีน้ำตาลทอง
และพลาสติกย่อยสลายตัวได้ตามธรรมชาติ

ภาพที่ 10 บรรจุภัณฑ์กล่องใส่น้ำตาลปึกชนิดก้อนกลม(แบบดั้งเดิม) และบรรจุภัณฑ์ใส่มะพร้าวแก้วผสมน้ำตาลปึก ด้านในบรรจุด้วยถุงพลาสติกบรรจุน้ำตาลปึกและมะพร้าวแก้วฯ อีกชั้น เพื่อสามารถแยกขยะในการกำจัดได้

ภาพที่ 11 ภาพผลงานการออกแบบบรรจุภัณฑ์ตาลโตนด

ผลงานการออกแบบบรรจุภัณฑ์ตาลโตนดฯ ประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ 5 ประเภทดังภาพข้างต้น ซึ่งประกอบไปด้วย บรรจุภัณฑ์สำหรับ น้ำตาลปึกอัดก้อนชนิดก้อนกลม น้ำตาลปึกอัดก้อนชนิดก้อนสี่เหลี่ยม น้ำตาลสด ลอนตาลสด ลอนตาลเชื่อม และขนมมะพร้าวแก้วผสมน้ำตาลปึก แบ่งเป็น 5 โครงสร้าง 5 กราฟิก

2. ผลทดสอบความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ต้นแบบผลิตภัณฑ์แปรรูปจากตาลโตนดขององค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ที่อยู่	คนในท้องถิ่น	53	48.2
	นักท่องเที่ยว	49	44.5
	ไม่ตอบ	8	7.3
	รวม	110	100
2. เพศ	ชาย	36	33
	หญิง	74	67
	รวม	110	100
3. อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	23	21
	20-30 ปี	76	70
	31-50 ปี	7	6
	50 ปีขึ้นไป	4	3
	รวม	110	100
4. การศึกษา	ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	1	1
	มัธยมศึกษา, วิชาชีพ	1	1
	ปริญญาตรี	99	90
	สูงกว่าปริญญาตรี	9	8
	รวม	110	100
5. รายได้	ต่ำกว่า 5,000 บาท	39	35
	5,001 - 10,000 บาท	52	47
	10,000 - 20,000 บาท	10	9
	มากกว่า 20,000 บาท	19	8
	รวม	110	110

จากตารางที่ 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นคนในท้องถิ่นมากที่สุดรองลงมาได้แก่นักท่องเที่ยว เพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุอยู่ระหว่าง 20-30 มีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท

ตารางที่ 2 สรุปค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความพึงพอใจ จากกลุ่มตัวอย่าง 110 คน

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. โครงสร้างและการใช้สอยของบรรจุภัณฑ์			
บรรจุภัณฑ์เหมาะสมกับสินค้าทั้งในแง่ของการออกแบบและกรรมวิธีการบรรจุ	4.23	0.60	มากที่สุด
โครงสร้างและวัสดุของบรรจุภัณฑ์สามารถปกป้องสินค้าและต้านทานมิให้ผลิตภัณฑ์แปรสภาพ	4.16	0.64	มาก
โครงสร้างเหมาะต่อการจำหน่ายและการกระจายสินค้าตลอดจนพฤติกรรมกรซื้อขาย เอื้ออำนวยต่อการแยก ขาย ส่งต่อ และตั้งโชว์	4.32	0.71	มากที่สุด
ขนาด รูปร่าง น้ำหนัก ของบรรจุภัณฑ์มีความเหมาะสม	4.36	0.63	มากที่สุด
คุณภาพของต้นแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อเป็นตัวอย่างในการผลิต	4.19	0.65	มาก
รวม	4.26	0.44	มากที่สุด
2. กราฟิกบนบรรจุภัณฑ์			
กราฟิกบนบรรจุภัณฑ์สามารถบ่งชี้ประเภทสินค้าได้	4.02	0.79	มาก
สามารถแสดงบุคลิกของสินค้าหรือตราสินค้าได้	4.11	0.74	มาก
เข้าใจง่าย สบายตา มีความสวยงามชวนมอง ใช้งานง่าย สะดวก	4.31	0.71	มากที่สุด
การใช้ตัวอักษรและตัวพิมพ์ การพิจารณาเลือกตัวหนังสือในการออกแบบและการจัดวาง	4.31	0.66	มากที่สุด
ความเหมาะสมเรื่องราวการสื่อสารข้อมูลที่พึงแสดง	4.23	0.71	มากที่สุด
การออกแบบบรรจุภัณฑ์เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	4.56	0.64	มากที่สุด
รวม	4.26	0.47	มากที่สุด
สรุปความพึงพอใจโดยรวมทั้ง 2 ด้าน	4.26	0.41	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้ตอบแบบสอบถาม มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$) โดยแบ่งรายด้านได้ดังนี้ 1. ด้านโครงสร้างและการใช้สอยบรรจุภัณฑ์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$) 2. ด้านกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (4.26) ในขณะที่ผลงานการออกแบบบรรจุภัณฑ์เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$)

ตารางที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อบรรจุภัณฑ์เมื่อศึกษา เปรียบเทียบตามเกณฑ์ความพึงพอใจในระดับมาก คะแนน ($\bar{X} = 3.41$) จากกลุ่มตัวอย่าง 110 คน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
1. โครงสร้างและการใช้สอยของบรรจุภัณฑ์	4.26	0.44	18.13*	.000
2. กราฟิกบนบรรจุภัณฑ์	4.26	0.47	16.68*	.000
รวม	4.26	0.41	19.18*	.000

* P < 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่ากลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย รวมทั้งหมดเป็น ($\bar{X} = 4.26$) และผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยสถิติ t-test แบบ One Sample Test พบว่าความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อบรรจุภัณฑ์อยู่ในระดับมาก ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ต้นแบบผลิตภัณฑ์แปรรูปจากตาลโตนดขององค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก

1. การออกแบบบรรจุภัณฑ์

การออกแบบบรรจุภัณฑ์ในครั้งนี้ ได้เลือกกลุ่มสินค้าตัวอย่างที่นำมาทำการออกแบบ และต้นแบบ บรรจุภัณฑ์ ไว้ดังนี้ ฉลากผลิตภัณฑ์ น้ำตาลสด น้ำตาลปึกอัดก้อน ลอนตาลสด จาวตาลเชื่อม ขนมะพร้าวแก้วผสมน้ำตาลปึกจากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ประชิต ทินบุตร (2531) ที่กล่าวไว้ว่า ความมีลักษณะพิเศษ ที่สามารถสร้างความทรงจำหรือทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์และบริษัทผู้ผลิต ได้แก่การใช้สี การใช้กราฟิก และภาพประกอบที่สามารถสร้างทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์ได้ดี และจากการที่มีผลิตภัณฑ์หลายชนิด ทำให้การออกแบบต้องการความเป็นเอกภาพ โดยการออกแบบเป็นชุด โดยการบางอย่างบนตัวบรรจุภัณฑ์ให้เกิดความเชื่อมโยงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปุ่น คงเจริญเกียรติ และสมพร คงเจริญเกียรติ (2541) ที่กล่าวไว้ว่า การออกแบบเป็นชุด ของสินค้ามีผลต่อการทำให้ผู้บริโภคเกิดความทรงจำที่ดี การออกแบบบรรจุภัณฑ์เป็นชุดต้องมีลักษณะคล้ายกัน จึงต้องยึดสัญลักษณ์บางอย่างบนบรรจุภัณฑ์ เป็นตัวเชื่อมโยงให้รู้ว่าเป็นชุดเดียวกัน ในขณะที่ นิรัช สุตสังข์(2553)ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ของกลุ่มแปรรูปพืชผลทางการเกษตร ตำบลนายาง อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับชุมชนควรเป็นรูปแบบที่มีต้นทุนการผลิตไม่สูงเกินไปและใช้การออกแบบที่นำเอาอัตลักษณ์ของชุมชนมาทำการออกแบบกราฟิกที่ช่วยประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชน ลักษณะโทนสีและการเลือกใช้วัสดุหาง่ายเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมชาวบ้านไม่ต้องลงทุนเพราะสินค้าที่ขายไม่ได้มีราคาสูงมากนัก

2. การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริโภค

จากผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อบรรจุภัณฑ์โดยรวมทั้ง 2 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยแบ่งรายได้ดังนี้ ด้านโครงสร้างและการใช้สอยบรรจุภัณฑ์ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในเรื่องความปลอดภัยของโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ต่อสินค้าภายในและความน่าสนใจของรูปแบบและโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อภิสิทธิ์ โล่ศัตรูไกล พยุร โมสิกรัตน์ และ มาลินี วิกรานต์ (2547) ได้ทำวิจัย ทียบห่อจากวัสดุธรรมชาติ : การศึกษางานออกแบบเพื่อการอนุรักษ์ ผลการวิจัย พบว่า การใช้วัสดุธรรมชาติในการหีบห่ออาหารของคนในภาคใต้มีมานานและได้ สืบต่อไปยังรุ่นลูกหลาน โดยมีการเลือกสรรชนิดวัสดุมากมาย ส่วนใหญ่เป็นวัสดุที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ในบริเวณที่ใกล้เคียงที่พักอาศัยเป็นหลัก และสามารถเลือกใช้ส่วนต่าง ๆ ของพืชที่นำมาทำหีบห่อตามความเหมาะสมกับประเภทอาหารได้อย่างลงตัว ได้ประโยชน์ทั้งการคุ้มครอง ป้องกัน การนับจำนวน การทำสัญลักษณ์ในการจำหน่าย การจัดเรียงซ้อน การนำพาในการขนส่ง การแสดงตนของอาหารเพื่อเชิญชวนผู้บริโภคให้สามารถซื้อหาได้อย่างมั่นใจว่าเป็นชนิดอาหารที่ต้องการ รวมถึงให้กลิ่นและรสชาติของอาหารจากวัสดุที่ใช้หีบห่อเพิ่มขึ้นด้วย ส่วนของพืชที่เป็นวัสดุธรรมชาติที่นิยมนำมาใช้หีบห่ออาหารในภาคใต้ดังกล่าวประกอบด้วยใบและกาบกล้วย ใบพ้อ ใบไผ่ ใบจาก ใบคลุ้ม ใบลาน ใบชิง ใบหัง ใบยางพารา กาบหมาก เป็นต้นกรรมวิธีการหีบห่อ ที่พบสามารถจำแนกตามรูปแบบหีบห่อได้เป็น 5 กลุ่ม คือ 1) รูปแบบการห่อ โดยวิธีการพับ การม้วน การพัน หรือเย็บ ซึ่งมีทั้งประเภทกิ่งทรงรูป ทรงสามเหลี่ยม และทรงสี่เหลี่ยม 2)รูปแบบการรองรับ เป็นการใช้คุณลักษณะของพืชที่เป็นแผ่นเรียบแบน แทนภาชนะรองรับอาหาร 3) รูปแบบบรรจุ เป็นการใช้ส่วนของพืชเป็นหีบบรรจุอาหาร ตั้งแต่ขั้นตอนการผลิตอาหารไปจนถึงขั้นขนส่งเพื่อขายเป็นขั้นเดียว 4) รูปแบบเสียบหนีบ ใช้หีบห่อเป็นเพียงแกนให้อาหารยึดติดเท่านั้น เพื่อประโยชน์ในการจัดเรียงอาหารให้เป็นกลุ่มก้อน สะดวกในการปิ้งย่างและจำหน่ายเป็นชุด ๆ รวมถึงการแสดงตนของอาหารเป็นกลุ่มอย่างสวยงาม 5.รูปแบบผูกมัดรัดร้อย เป็นการนำส่วนของพืชที่เป็นเส้นมาใช้ประโยชน์ทั้งการผูกมัดเป็นพวง (พวงปลา มัดปู) ผูกมัดผักเป็นกำ (มัดพลู) มัดผัก ต่าง ๆ

ด้านกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในเรื่องภาพประกอบบนบรรจุภัณฑ์ สามารถสื่อสารเกี่ยวกับตัวผลิตภัณฑ์ได้ดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของมยุรี ภาคกล้าเจียก(2546)ได้เขียนบทความว่ามีผู้กล่าวว่า “รูปแบบของภาชนะบรรจุมีความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นกับศิลปวัฒนธรรมของประชาชนในประเทศนั้นๆ”ซึ่งจะเป็นความจริง ดังเห็นได้จากภาชนะบรรจุพื้นบ้านซึ่งทำจากวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น เช่น ไม้ ไม้ไผ่ ใบตอง ฯลฯ การทำภาชนะบรรจุเหล่านี้ นอกจากจะมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมและปกป้องสินค้าแล้วยังนับได้ว่าเป็นหัตถกรรมประเภทหนึ่งที่แฝงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมและสืบทอดกันมาช้านานในยุคปัจจุบัน แม้ว่าเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า จะมีส่วนทำให้รูปแบบของภาชนะบรรจุเปลี่ยนไปจากเดิม และมีการใช้วัสดุที่ทันสมัยมาทดแทนก็ตามแต่ก็สังเกตได้ว่าภาชนะบรรจุบางประเภท ยังมีรูปแบบที่ผูกพันกับศิลปวัฒนธรรมอยู่ดี ตัวอย่างที่เด่นชัดคือประเทศญี่ปุ่นซึ่งมีภาชนะบรรจุเพื่อการขายปลีกหลายประเภทที่ได้รับการออกแบบ ให้คงเอกลักษณ์ อันบ่งบอกถึง

ศิลปวัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่นที่ดำรงไว้อย่างเหนียวแน่น สภาพสังคมและวิถีการดำรงชีวิตในยุคใหม่ยังทำให้ประชาชน ส่วนใหญ่ ต้องการสินค้าที่อำนวยความสะดวกต่อชีวิตประจำวัน ภาชนะบรรจุจึงได้รับการออกแบบให้สนองตอบ ต่อความต้องการเหล่านี้ โดยอาศัยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ส่งผลให้สินค้า เก็บรักษาได้นานขึ้น สะดวกต่อการ ใช้สอย และการลำเลียงขนส่ง รวมทั้งสามารถ สร้างจุดเด่นให้กับสินค้าในแง่ของคุณภาพอันช่วยส่งเสริมการขายได้

การตลาดเป็นองค์ประกอบแรกของการออกแบบภาชนะบรรจุที่จำเป็นต้องศึกษาอย่างถี่ถ้วนทั้งในแง่ของกลุ่ม ผู้ซื้อ เป้าหมาย สถานที่ และราคา เนื่องจากภาชนะบรรจุเป็นส่วนหนึ่งของระบบการค้าขายและชีวิตของคนเรา วัสดุที่ใช้ทำภาชนะ บรรจุ ต้องคำนึงถึงคุณสมบัติของวัสดุ ข้อดี และข้อเสีย ตลอดจนกรรมวิธีการผลิต และข้อจำกัดของเทคโนโลยีในการผลิต เป็นต้น ประโยชน์ของการใช้งานสูงสุดที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างของภาชนะบรรจุนั้นๆ เช่น ความสะดวกต่อการใช้สอยในการปิดเปิด การผลิตผลิตภัณฑ์ การพกพาติดตัวไปยังสถานที่ต่างๆ เป็นต้น การสื่อความหมายระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค ซึ่งหมายถึงการแจ้ง ข้อมูลบอกรายละเอียดของสินค้า สรรพคุณ วิธีการใช้ รวมทั้งรูปภาพ เครื่องหมายการค้า และตรา สิ่งเหล่านี้มีชื่อเรียกรวมกันว่า “กราฟิกของภาชนะบรรจุ” การออกแบบด้านนี้ควรเรียบง่าย แต่ให้ผลต่อการดึงดูดสายตาได้ดี มีความเด่น ชัดเจน โดยอาศัย เทคนิคการพิมพ์ที่เหมาะสม เพื่อให้งานพิมพ์บนพื้นผิวของภาชนะบรรจุมีคุณภาพที่ดี การออกแบบกราฟิกที่ไม่เหมาะสมทำให้ สินค้าดูต้อยค่า ไม่มีราคา ในทาง ตรงข้ามการออกแบบที่สวยงามจะช่วยเพิ่มคุณค่าให้กับสินค้า ทำให้สินค้ามี “ระดับ” ได้ ใน เรื่องของการใช้สีกับการออกแบบกราฟิกของภาชนะบรรจุนั้น ได้มีแนวโน้มว่าสีสดๆ เช่น สีที่มีส่วนผสมของแดงและเหลืองจะมีการใช้ลดลงในอนาคตอันใกล้นี้ ในขณะที่การใช้สีเดียวที่ไล่ระดับแก่อ่อน จะได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น การบรรจุที่บ่งบอก ก้าวหน้าพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของผู้บริโภค และให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่แปรเปลี่ยนอยู่ ตลอดเวลา การออกแบบมีบทบาทอย่างยิ่งต่อการบรรจุที่บ่งบอก เนื่องจากเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างภาชนะบรรจุกับ คนเรา ดังนั้น การออกแบบจึงควรได้รับการพัฒนาควบคู่ไปกับการบรรจุที่บ่งบอกและควรคำนึงถึงวัสดุที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมด้วย

จากการวิจัยเรื่องนี้ได้พบแนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับชุมชนที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรดิษ กาญจน-อัครเดช จิรวัดณ์ วงษ์พันธุ์เศรษฐ์ ศักดิ์ศยาม พงษ์คำและอินทรา นาควัชร(2550) ได้วิจัยเพื่อออกแบบบรรจุภัณฑ์ขนมไทย เพชรบุรี ให้เป็นต้นแบบบรรจุภัณฑ์ของลักษณะสินค้าที่มีเอกลักษณ์และส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัย ดังนี้ 1.การออกแบบโครงสร้าง รูปร่าง รูปทรงของบรรจุภัณฑ์ขนม จะตอบสนองเรื่องความเหมาะสมกับขั้นตอนการ บรรจุใส่โดยพบว่า การบรรจุขนมโดยร้านค้าที่ผลิตตนเอง ส่วนใหญ่ของบรรจุภัณฑ์จะเป็นบรรจุภัณฑ์ที่พิมพ์เสร็จแล้ว หรือ ขึ้นส่วนบางชิ้นเท่านั้น การออกแบบจึงมุ่งเน้นงานโครงสร้างที่สามารถรักษารูปทรงทางกายภาพของขนมได้คงเดิมจากการขนส่ง และป้องกันความเสียหายต่อรูปทรงขนมที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการกระจายสินค้าเพื่อจำหน่าย 2.การออกแบบในส่วนกราฟิก เป็นการสร้างยี่ห้อให้เห็นภาพลักษณ์ของสินค้าขนมไทยเพชรบุรี การออกแบบส่วนนี้เน้นการแสดงเอกลักษณ์ของจังหวัดเพชรบุรีให้ โดดเด่น โดยนำกราฟิกแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงทั้งสถานที่และวัฒนธรรมเพชรบุรีมาเป็นส่วนประกอบของงานออกแบบ นอกจากนี้ ยังได้นำเสนอการสร้างงานกราฟิกให้เป็นชุดบรรจุภัณฑ์ โดยรวมขนมประเภทเดียวกันหลาย ๆ ชนิด และสร้าง เอกลักษณ์ให้กับชุดขนมนั้น เพื่อบอกให้รู้ว่า ขนมชุดนั้นมาจากแหล่งผลิตที่มีเอกลักษณ์เดียวกัน คือ จังหวัดเพชรบุรี และยัง ออกแบบให้ขนมดูสะดุดตาชวนเชิญให้ผู้บริโภคซื้อ รวมถึงการจัดระดับการออกแบบกราฟิกตามการวางตำแหน่งของสินค้าในตลาดและวัตถุประสงค์ในการซื้อของกลุ่มลูกค้าเป้าหมายด้วย ในขณะเดียวกัน ยรรยง สิ้นธุ์งาม (2548) ได้เสนอแนวคิดในการ ออกแบบฉลาก กราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ โดยคำนึงถึง 1. ตราสินค้า Brand คือ การออกแบบชื่อตราสินค้าของผลิตภัณฑ์ จะแสดง ด้วยตัวอักษร และหรือสัญลักษณ์ ของภาพที่เป็นเอกลักษณ์ของผู้ผลิต มีลักษณะโดดเด่น ชัดเจน เหมาะสม จดจำง่าย 2. ผลิตภัณฑ์ Product คือ การนำเสนอข้อมูลให้ผู้บริโภคทราบว่าผลิตภัณฑ์ที่บรรจุอยู่ภายใน คืออะไรควรเน้นข้อดีที่พิเศษของ ผลิตภัณฑ์ ที่แตกต่างจากตราสินค้าชนิดอื่น 3. เป้าหมาย Target หมายถึง กลุ่มคนที่ซื้อผลิตภัณฑ์คือใคร พิจารณาจากเพศ วัย การศึกษาการทำงานแบ่งได้ สองลักษณะ คือการออกแบบโครงสร้างและการออกแบบกราฟิก จะต้องคิดพร้อมๆกัน แต่ในทาง ปฏิบัติ ต้องออกแบบโครงสร้างก่อนอีกรูปแบบหนึ่งของการออกแบบกราฟิก บน บรรจุภัณฑ์ คือ ฉลากหน้าที่หนึ่งของฉลาก คือ ทำหน้าที่เป็นจุดขายสินค้า

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ด้านโครงสร้างและการใช้สอยบรรจุภัณฑ์ควรมีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ประเภทที่จะ ใช้ขายในท้องถิ่น เช่น บรรจุภัณฑ์ที่มีขนาดเล็กลง บรรจุจำนวนน้อยชิ้นลง เพื่อเป็นการกระตุ้นยอดขายภายในท้องถิ่น และเป็น การสร้างตลาดใหม่ต่อไปในอนาคตได้ ด้านกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ควรนำรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นมาใหม่นี้ไปใช้กับ ผลิตภัณฑ์อื่นๆ เพื่อเป็นการสร้างเอกลักษณ์ให้แก่ทางกลุ่มและทำให้ลูกค้าติดภาพลักษณ์

ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบของบรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภคโดยเฉพาะในด้าน
วัตถุประสงค์ของการซื้อ และอาชีพของผู้บริโภค ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบของบรรจุภัณฑ์อาหารเกษตรแปรรูปของกลุ่ม

แม่บ้านเกษตรกรประเภทอื่น เพื่อช่วยในการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารทางการเกษตรของไทยให้เป็นที่ยอมรับ และส่งเสริมอาชีพของ
เกษตรกรไทย

ควรมีการวิจัยตลาดในการทำกิจกรรมหาวิธีการส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์อาหารทางการเกษตรของกลุ่มเพิ่มเติม
ก่อนที่ผู้สนใจจะนำไปใช้ประโยชน์จริงต้องคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมาย บรรจุภัณฑ์คู่แข่ง ลักษณะการจัดจำหน่ายหรือการกระจาย
สินค้า รวมถึงความพร้อมในด้านเงินทุนและความสะดวกในการจัดหาบรรจุภัณฑ์ด้วย

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. คู่มือการออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม.

สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน, จาก www.pcd.go.th

นิรัช สุดสังข์(2553)วิจัยเรื่องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ของกลุ่มแปรรูปพืชผลทางการเกษตร ตำบลนาอาจ อำเภอ

พิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์.วารสารศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 1 ฉบับที่ 1

เมษายน-กันยายน หน้า18-29

ยรรยง สินธุ์งาม (2548) การออกแบบฉลากหรือกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์. ทัศน.วารสาร/วิชาการปริทัศน์ ปีที่ 13 ฉบับที่

2 กุมภาพันธ์

วรดิษ กาญจนอักษรเดช, จิรวัดณ์ วงษ์พันธุ์เศรษฐ์, ศักดิ์สยาม พงษ์คำ, อินทิรา นาควัชระ(2550) ต้นแบบบรรจุภัณฑ์ใหม่

เพื่อเพิ่มมูลค่าและส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาขนมไทย จังหวัดเพชร

<http://www.designinnovathai.com/th/article/detail/27>

ศิริรัตน์ ศิริพรวิศาล. (31 มีนาคม 2551). กลยุทธ์สิ่งแวดล้อม. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2554, จาก

<http://www.thailandindustry.com/guru/view.php?id=3300&section=9&rcount=Y>

อภิสิทธิ์ ไส้ศัตรูไกล, พยุง โมสิกรัตน์ และ มาลินี วิกรานต์ (2547) ทิปส์จากวัสดุธรรมชาติ : การศึกษางานออกแบบ

เพื่อการอนุรักษ์ <http://www.designinnovathai.com/th/article/detail/25>